

CZAS muzeum



Nr 1 (5)/2025

Nakład: 500 egz.

Prace nad ekspozycją stałą w Octowni

Z Martą Małkus, koordynatorem procesu powstawania nowej stałej ekspozycji w Muzeum Okręgowym w Lesznie rozmawia Jakub Piwoński.

Jakub Piwoński: Na jakim etapie znajduje się obecnie praca nad scenariuszem nowej ekspozycji stałej w budynku dawnej octowni i jakie najważniejsze cele przyświecają zespołowi kuratorskiemu przy jej tworzeniu?

Marta Małkus: Za nami etap opracowywania programu wystawy stałej w nowej siedzibie Muzeum Okręgowego w Lesznie. Aktualnie intensywnie pracujemy nad gromadzeniem materiałów wizualnych, w tym multimedialnych, takich jak filmy. Proces gromadzenia nowych obiektów, szczególnie tych związanych z historią Leszna, wciąż trwa. Kluczowym celem tej wystawy jest stworzenie przestrzeni, w której wspólnie opowiadamy historię Leszna i regionu – południowo-zachodniej Wielkopolski.

Pragniemy, by ta ekspozycja stała się miejscem, które pozwoli na refleksję nad tożsamością regionalną, ukazując procesy historyczne, które ją kształtowały.

JP: Jaką ideę i główne przesłanie chcecie Państwo przekazać odwiedzającym poprzez tę wystawę? Czy można już dziś powiedzieć, jaki będzie jej motyw przewodni?

MM: W trakcie rozmów z mieszkańcami Leszna o charakterze miasta i regionu, na pierwszy plan wysunęły się zagadnienia wielokulturowości, wieloreligijności i narodowościowości, które od wieków były obecne w Lesznie. Miasto przez długi czas było częścią pogranicza, co niosło ze sobą zarówno korzyści, jak i zagrożenia. To właśnie te dynamiczne zjawiska chcemy pokazać na naszej wystawie. W naszej narracji historia nie jest opowiadana w sposób liniowy, lecz jako złożony związek przyczynowo-skutkowy. Naszym celem jest nie tylko wywołanie dumy w mieszkańcach z miejsca, w którym żyją, ale także inspirowanie ich do dalszego rozwoju, współdziałania i przejęcia odpowiedzialności za przyszłość. Na wystawie znajdą się zbiory etnograficzne, które opowiedzą historię naszego regionu i jego tożsamości, oraz zbiory malarstwa polskiego, które pozwolą prześledzić zmiany zachodzące w malarstwie pejzażowym. Zobaczymy, jak ewoluował polski krajobraz na przestrzeni wieków, a także jak artyści budowali obraz natury, który jest dziś częścią naszej tożsamości kulturowej.

JP: W projekt zaangażowany jest szeroki zespół kuratorów i specjalistów. Jak wygląda współpraca w tym zakresie i jakie obszary tematyczne będą reprezentowane w ekspozycji?

MM: Pracujemy w zespole, w którym każdy ma swoje zadania do wykonania. Regularnie omawiamy nasze postępy i wyznaczamy nowe cele, by wciąż posuwać się naprzód. Bardzo ważnym elementem naszej pracy są spotkania z mieszkańcami, ponieważ ich głos i opinie stanowią dla nas istotną inspirację. Zależy nam na tym, by nasza wystawa była współtworzona nie tylko przez specjalistów, ale także przez samych mieszkańców Leszna, którzy są żywym świadectwem jego historii.



JP: Nowoczesne muzea coraz częściej sięgają po technologie multimedialne i interaktywne. Jakie rozwiązania planowane są w przypadku nowej wystawy w odnowionym budynku octowni?

MM: W dzisiejszych czasach trudno wyobrazić sobie muzeum bez nowoczesnych technologii. Muzea powinny być lustrzanym odbiciem współczesnego świata, więc także na naszej wystawie pojawią się technologie, które wzmocnią doświadczenie zwiedzających. Mimo to, głównym atutem wystawy pozostaną oryginalne muzealia, które będą stanowiły trzon ekspozycji. Technologie multimedialne będą pełniły rolę uzupełniającą – w postaci interaktywnych makiet, filmów czy nagrań opowieści mieszkańców Leszna. Chcemy, by technologia pomagała w odkrywaniu historii, a nie zdominowała ją.

JP: Jak Pani zdaniem planowana ekspozycja wpisze się w tożsamość Leszna i regionu? Co będzie w niej szczególnie unikatowego i wyróżniającego ją spośród innych wystaw muzealnych w Polsce?

MM: Tożsamość Leszna i regionu Wielkopolski południowo-zachodniej jest głęboko związana z historią pogranicza – z jego wielokulturowością, wieloreligijnością i zmiennymi losami mieszkańców. W tej wystawie chcemy podkreślić tę wyjątkową tożsamość, ale także inspirować do wspólnego działania na rzecz przyszłości. To, co wyróżnia naszą wystawę, to właśnie ukazanie historii Leszna jako miejsca, które przez wieki było „na skrzyżowaniu” kultur, religii i narodów. Chcemy, by ta opowieść o pograniczu była nie tylko refleksją nad przeszłością, ale także impulsem do działań w przyszłości.

JP: Czy Muzeum jest w dalszym ciągu otwarte na pozyskiwanie nowych obiektów?

MM: Oczywiście, gromadzenie unikalnych zbiorów jest fundamentem działalności muzeum. Jesteśmy ciągle otwarci na pozyskiwanie nowych obiektów, szczególnie tych, które mają związek z historią Leszna, regionu czy polskim malarstwem pejzażowym. Naszym celem jest wzbogacanie zbiorów muzealnych w sposób, który będzie najlepiej odzwierciedlał zmieniające się potrzeby i oczekiwania naszej publiczności.

Trzy „Izabelle” dla Muzeum

JAKUB PIWOŃSKI

Muzeum Okręgowe w Lesznie ma kolejne powody do dumy. Podczas uroczystej gali, która odbyła się 19 maja 2025 w Muzeum Ziemi Nadnoteckiej im. Wiktora Stachowiaka w Trzciance, ogłoszono laureatów konkursu na wydarzenie muzealne roku w Wielkopolsce „Izabella 2024”, organizowanego przez Fundację Muzeów Wielkopolskich pod patronatem Marszałka Województwa Wielkopolskiego.

To wydarzenie od lat stanowi ważny moment w kalendarzu kulturalnym naszego regionu, ponieważ wyróżnia instytucje szczególnie zasłużone w pielęgnowaniu dziedzictwa oraz popularyzowaniu wiedzy o historii i kulturze. Nasze muzeum niejednokrotnie sięgało po nagrodę w konkursie, tak było i tym razem.

W tegorocznej edycji rywalizowało ze sobą aż 60 zgłoszeń w sześciu kategoriach, obejmujących działalność wystawienniczą, edukacyjną, naukową i wydawniczą, promocyjną, a także opiekę nad zabytkami i konserwację. Z nieskrywaną radością informujemy, że Muzeum Okręgowe w Lesznie znalazło się w gronie wyróżnionych instytucji, zdobywając w tym roku jedną pierwszą nagrodę i dwa wyróżnienia. To dowód uznania dla pracy całego zespołu muzeum, a także potwierdzenie, że podejmowane przez nas działania spotykają się z zainteresowaniem i uznaniem nie tylko wśród mieszkańców Leszna, ale i w szerszej, regionalnej perspektywie.

I nagroda w kategorii Działalność Edukacyjna

Projekt: „Miasto-Warszawa” w Lesznie? Słodko-kwaśna historia braci Góreckich Zrealizowany w ramach programu „Patriotyzm Jutra” (edycja 2024), dofinansowanego przez Muzeum Historii Polski w Warszawie. Jury doceniło projekt za wielowymiarowe podejście do edukacji, umiejętne połączenie historii rodziny i miejsca z szerszą refleksją nad dziedzictwem kulturowym miasta.

Wyróżnienie w kategorii Działalność Naukowa i Wydawnicza

Publikacja: „Leo Baeck. Ostatni rabin Rzeszy”

Książka przygotowana na podstawie międzynarodowej konferencji popularnonaukowej z okazji 150. rocznicy urodzin Leo Baecka, zorganizowanej przez



nasze muzeum. To pierwsze opracowanie, w którym znalazły się wybrane fragmenty tekstów tego wybitnego rabina w języku polskim, co nadaje publikacji szczególną wartość.

Wyróżnienie w kategorii Działalność Wystawiennicza

Wystawa: „Prosto z pieca. Wiejska ceramika”

Ekspozycja prezentowała bogaty zbiór tradycyjnej ceramiki wiejskiej ze zbiorów etnograficznych muzeum. Wystawie towarzyszył program edukacyjny oraz katalog „Z pieca i miśnika”, przybliżający piękno i znaczenie dawnej sztuki garnarskiej.

Żywa tradycja w Muzeum

EWA TOMASZEWSKA

Projekt „Żywa tradycja w południowo-zachodniej Wielkopolsce” prowadzony przez Muzeum Okręgowe w Lesznie w 2025 roku zabrał nas do świata tradycyjnej wsi.

W trakcie prowadzonych działań odkrywaliśmy współczesne przejawy, nowe konteksty i znaczenia lokalnego dziedzictwa kulturowego.

Realizację zadania rozpoczęliśmy od etnograficznych badań terenowych. Odwiedzaliśmy pobliskie subregiony i dokumentowaliśmy wybrane wydarzenia o charakterze wspólnotowym, podczas których kontynuowano lub ożywiano dawne zwyczaje. Prowadziliśmy również wywiady z twórcami, animatorami i innymi osobami, które dzieliły się swą wiedzą, doświadczeniami i spostrzeżeniami na temat przekazywania niematerialnych przejawów kultury. Pozyskany materiał udostępniliśmy na dedykowanej projektowi stronie internetowej. Zebrane obserwacje, wypowiedzi i fotografie posłużyły nam do przygotowania oferty muzealnej, przybliżającej żywe dziedzictwo, które nadal pełni wiele ważnych funkcji dla społeczności lokalnych i tożsamości regionu. Przygotowaliśmy plenerową wystawę planszową, która zagościła w październiku przed budynkiem Muzeum. Ukazywała ona wybrane zwyczaje, gałęzie kultury tradycyjnej oraz cytaty z wywiadów z osobami, które pielęgnują i przekazują unikalne umiejętności.

Zorganizowaliśmy warsztaty „Dzień z tradycją”, podczas których można było spotkać się z naszymi mistrzami: rzeźbiarzem Jerzym Sowijakiem i regionalistką Zofią Dragan z Bukówca Górnego, dudziarzem Michałem Umławskim, hafciarkami Grażyną Konopką

i Alicją Gniazdowską z Chazów/Hazów, a także z Anną Chudą, Beatą Kabałą i Marią Polowczyk z Biskupiańskiego Zespołu Folklorystycznego z Domachowa i Okolic. Przygotowaliśmy konkurs „Lokalne tradycje” zachęcający do dzielenia się obchodzonymi przez Was tradycjami, skłaniający do refleksji nad ich przemianami. Jednym z elementów zadania było również wydanie broszury edukacyjnej „Żywe tradycje południowo-zachodniej Wielkopolski”.

Nasze obserwacje potwierdziły, że przetrwanie elementów dawnej kultury tradycyjnej często spoczywa w rękach osób wyróżniających się nie tylko określonymi zdolnościami, ale również charyzmą i osobowością, potrafiących zarażać swą pasją. Choć w południowo-zachodniej Wielkopolsce nie brakuje zaangażowanych propagatorów i znakomitych edukatorów, warto wspierać ich działalność i zachęcać młodzież do czerpania u źródła, póki jest to możliwe.

Utożsamienie się z unikalną kulturą, nabycie związanych z nią umiejętności, może być podstawą budowania poczucia własnej wartości i pewności siebie, tak ważną współcześnie dla młodego pokolenia. Kulturowanie tradycji dawnej wsi wzmacnia więzi, jednoczy, rodzi poczucie dumy, a jednocześnie bywa doskonałą rozrywką.

Z efektami naszej pracy można zapoznać się na stronie internetowej zywatradycja.muzeumleszno.pl. Zadanie dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury oraz Samorządu Województwa Wielkopolskiego.



Wczesne średniowiecze na terenie dzisiejszego Leszna – wystawa archeologiczna

DR ADRIAN GENDERA

Im dalej sięgaliśmy w przeszłość Leszna i okolicy, tym gęstsza mgła spowijała dzieje tych miejsc. Tworzyły ją różne czynniki: niegdyś powszechny analfabetyzm, ograniczony dostęp do materiałów piśmiennych oraz liczne pożary, które nie raz spopieliły miejscowe archiwa.

Brak źródeł pisanych ogranicza poznawanie przeszłości, ale nie uniemożliwia go całkowicie. Dowodem na to były dwie wystawy, które w 2025 roku prezentowano w Muzeum Okręgowym w Lesznie: czasowa „W poszukiwaniu początków Leszna. Archeologiczne ślady wczesnośredniowiecznego osadnictwa na terenie miasta” oraz towarzysząca jej planszowa ekspozycja „Pod powierzchnią czasu. Archeologia”. Obie wystawy eksponowano od 11 czerwca do 26 października i udostępniały zwiedzającym nie tylko eksponaty, lecz także refleksję nad historią miasta i metodami pracy archeologa.



Łukasz Lisiecki z ArchGeo Leszno, archeolog-terenowiec i kurator wystaw, prowadził zwiedzających przez czasy X–XII wieku na terenie obecnego Leszna. Pokazywał znalezione w ziemi zabytki archeologiczne, które – choć pozornie skromne – opowiadały wielką historię życia dawnych mieszkańców. Dominowały fragmenty glinianych naczyń, przęśliki używane w tkactwie oraz drobne przedmioty codziennego użytku, takie jak grzechotki. Szczególną uwagę przykuwały żarna z polnego kamienia, które pozwalały wyobrazić sobie mozolną pracę sprzed blisko tysiąca lat.

W jednej z gablot prezentowano rogi tura – zwierzęcia wymarłego przed wiekami – oraz kości bydła i jelenia poddane obróbce przez człowieka. Ślady ciosania były wciąż wyraźne. Wystawa ukazywała także elementy żelazne, wykorzystywane w życiu codziennym dawnych społeczności: ostrza noży, klamry pasów, gwoździe i krzesiwa. Aby przybliżyć ich pierwotny wygląd, przygotowano współczesne repliki. Całość dopełniały trzy manekiny w strojach z epoki: kobieta w długiej sukni z torebką oraz dwaj wczesnopiastowscy wojowie w kolczugach, z mieczami i tarczami.

Plansze wystawy pozwalały zajrzeć za kulisy pracy archeologa – pokazywały narzędzia, metody badań oraz nowoczesne technologie, takie jak skaning laserowy (LIDAR) i georadar. Dzięki nim odwiedzający mogli zrozumieć, że współczesna archeologia łączy tradycję z innowacją, a badania terenowe wymagają zarówno cierpliwości, jak i precyzji.

Wystawa pozostawiała przestrzeń do refleksji nad przemijaniem, pracą dawnych społeczności i znaczeniem zachowania dziedzictwa. Pokazywała, że historia miasta nie kryje się wyłącznie w kronikach i dokumentach, lecz także w ziemi, przedmiotach codziennego użytku i śladach ludzkiej pracy. Była to okazja, by dostrzec ciągłość życia, tradycji i kultury, która kształtowała Leszno od jego najwcześniejszych dziejów.

Maria Leszczyńska – wystawa i konferencja

ZUZANNA RYBIŃSKA

Rok 2025 jest rokiem jubileuszu 1000-lecia Królestwa Polskiego, ale także 300-lecia koronacji Marii Leszczyńskiej. Z tego powodu Muzeum przygotowało kilka ważnych przedsięwzięć.

Już podczas wakacji miały miejsce warsztaty dla dzieci i młodzieży pt. „Warsztaty ze sztuką”, którego organizatorem było Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Okręgowego w Lesznie. Działania były współfinansowane z otwartego konkursu ofert na wspieranie realizacji zadań publicznych Miasta Leszno z zakresu kultura – wspieranie działań kulturalnych na rzecz środowiska lokalnego. Podczas zajęć młodzi mieszkańcy Leszna mieli okazję poznać królową Francji, sztukę z czasów jej panowania oraz wykonać samodzielnie prace plastyczne.

Na schyłek roku planujemy kolejne wydarzenia. W listopadzie 2025 roku, w dniach 18-20, odbędzie się 19. konferencja naukowa z cyklu konferencji poświęconych dziedzictwu kulturowemu historycznej ziemi wschowskiej i pogranicza wielkopolsko-śląskiego. Tegoroczne obrady pt. „Królewskie ślady na ziemi wschowskiej i pograniczu wielkopolsko-śląskim. W 1000-lecie Królestwa Polskiego i 300 lat od koronacji Marii Leszczyńskiej” poświęcone będą królewskim wątkom w historii naszego regionu, w tym szczególnie Marii Leszczyńskiej. Organizatorami konferencją są Muzeum Okręgowe w Lesznie, Stowarzyszenie Czas A.R.T. oraz Zakład Historii Nowożytności od XVIII wieku Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Obradom towarzyszyć będą: wernisaż wystawy oraz sesja wyjazdowa śladami rodziny Leszczyńskich, podczas której zwiedzimy Leszno, Rydzynę oraz Trzebnicę – prawdopodobne miejsce narodzin przyszłej królowej. Elementem uczczenia koronacji Marii na królową Francji będzie poświęcona jej wystawa, której wernisaż zaplanowano na 18 listopada. Ekspozycja zatytułowana „Maria Leszczyńska. Polka na francuskim tronie” przygotowywana jest przed historyczką sztuki Małgorzatą Gniazdowską, która ukaże różne etapy życia Marii, jej osobowość i znaczenie w kulturze francuskiej. Życie i działalność królowej zobrażowane zostaną obiektami pochodzącymi z kolekcji leszczyńskiego muzeum – niektóre zostaną po raz pierwszy zaprezentowane dla publiczności – oraz z Zamku Królewskiego w Warszawie, Muzeum Sztuk Użytkowych w Poznaniu, Muzeum Okręgowego w Toruniu i PAN Biblioteki Kórnickiej. Wystawie towarzyszyć będzie ilustrowany katalog oraz bogaty program edukacyjny.



Portret Marii Leszczyńskiej, połowa XVIII w., ML 67

ZACHĘCAMY DO ODSŁUCHANIA PODCASTU



Leszczyński mistrz portretu XIX wieku

– Gottlieb Dominic Rontz

ARTUR MICHALAK

Historia niemieckich mieszkańców Leszna sprzed II wojny światowej jest wciąż mało znana. Wiele problemów badawczych wynika z wymiany ludności po 1945 roku, kiedy to Niemcy zamieszkujący miasto opuścili je, a wszelkie więzy rodzinne i emocjonalne z ich małą ojczyzną zostały zerwane. Pozostałe po ówczesnej ludności budynki wraz z całym wyposażeniem przekazano Polakom, którzy zagospodarowali je od nowa. Podobny los spotkał niektóre leszczyńskie nekropolie.

Po II wojnie światowej cmentarze luterński i kalwiński, jako symbole obecności ludności niemieckiej w mieście, nagle stały się obiektami niepożądanymi w krajobrazie miejskim. Ponadto inskrypcje na nagrobkach, wykonane w neogotyku i przypominające o niedawnych mieszkańcach miasta, nie znalazły uznania wśród wielu leszczynian. Zapadła decyzja o likwidacji i splantowaniu obu cmentarzy. Podobny los spotkał wiele obiektów tego typu na północnych i zachodnich ziemiach Polski.

Po dawnych mieszkańcach Leszna zachowało się niewiele śladów. Jednym z nielicznych wyjątków są portrety królów kurkowych, które do końca II wojny światowej eksponowane były w ówczesnej strzelnicy bractwa. Obecnie wchodzą one w skład zbiorów Muzeum Okręgowego w Lesznie. Przetrwały dwa wielkie pożary miasta z 1767 i 1790 roku, a także I i II wojnę światową, choć niektóre portrety zostały zniszczone po przejęciu majątku bractwa w 1947 roku przez Urząd Bezpieczeństwa. Dziś stanowią bezcenne źródło wiedzy dla historyków i historyków sztuki. Pozwalają spojrzeć w oczy ówczesnym mieszkańcom miasta, a dzięki zachowanym na obrazach inskrypcjom można zidentyfikować osoby z imienia i nazwiska oraz poznać informacje o ich pochodzeniu i miejscu zamieszkania. Wszystko to zawdzięczamy m.in. jednemu z leszczyńskich malarzy XIX wieku. Był to Gottlieb Dominic Rontz.

Urodził się w 1802 roku w Lesznie. Jego ojcem był Lucas Rontz, ogrodnik mieszkający na osieckim przedmieściu, a matką Maria Magdalena z domu Raatz, prawdopodobnie pochodząca ze Święciechowy. Rontz terminował u leszczyńskiego mistrza malarskiego i nauczyciela miejscowego gimnazjum, Johanna Gottfrieda Arndta. Z czasem zakupił dom po zmarłym farbiarzu Ernście Friedrichu Zieglerze. Po kilku latach nauki w 1824 roku uzyskał tytuł wyzwolonego, a następnie zdał egzamin na mistrza malarskiego przed komisją cechową. Ostatecznie w 1827 roku został pełnoprawnym mistrzem malarskim.

Co wiemy o jego obrazach? Rontz był głównie portrecistą, czego dowodem jest wpis w urzędowej księdze ludności miasta Leszna z 1884 roku. Jego warsztat odznaczał się poprawną kompozycją i właściwymi proporcjami malowanych postaci. Używał raczej jasnych barw, a całość jego prac była utrzymana w harmonijnej formie. Na podkreślenie zasługuje jego umiejętność wydobywania indywidualnych cech fizjonomii modelu dzięki miękkiemu modelunkowi światłocieniowemu i kolorystycznemu. Artysta korzystał z wypracowanego kanonu, który podkreślał pozycję i prestiż portretowanej osoby. Należały do niego przede wszystkim postawa, starannie opracowany gest, odświeżony ubiór oraz tło, tworzone z elementów architektonicznych – kolumn lub pilastrów – bądź fragmentów krajobrazu.

W sumie namalował 14 sygnowanych portretów leszczyńskich królów kurkowych w latach 1826–1876 oraz portrety niesygnowane w latach 1877–1880. Ponadto jest autorem obrazu z 1830 roku, który obecnie znajduje się w kościele w Wilkowie Leszczyńskim. Rontz był również członkiem Towarzystwa Sztuk Pięknych w Poznaniu, gdzie w 1837 roku zaprezentował obraz „Mąż w podszłym wieku”, przyjęty z uznaniem przez poznańskich krytyków sztuki. Zmarł w 1889 roku w Lesznie i został pochowany na nieistniejącym już cmentarzu katolickim przy obecnej alei Jana Pawła II.



Widok na dom Gottlieba Dominica Rontza, pocztówka, początek XX w., MLH 4338



Portret Martina Gottlieba Leysnitzera – rajcy miejskiego, XIX w. ML 139



Portret Ernsta Friedricha Zieglera – farbiarza, XIX w., ML 131



Muzeum uczy – oferta edukacyjna

MARTA SZYMANOWSKA

Nowy rok szkolny to świetna okazja, by rozpocząć edukacyjną przygodę w muzeum. Naszym celem jest wspieranie kształcenia, rozwijanie kreatywności młodego pokolenia oraz pielęgnowanie lokalnej tożsamości poprzez wartościowe doświadczenia poza murami szkolnymi.

Nasza oferta dostosowana jest do wieku uczestników, a dla młodszych dzieci program wzbogacony jest o część plastyczną, dzięki której każdy może wyrazić siebie i lepiej zrozumieć omawiane treści. Dzięki temu każde spotkanie staje się wartościowym doświadczeniem edukacyjnym, które angażuje różne zmysły, budzi ciekawość i inspirowanie do dalszego poznawania świata.

Dlaczego warto skorzystać z naszej oferty?

- w zależności od podejmowanego tematu zajęcia prowadzone są przez edukatorów muzealnych, historyków, historyków sztuki, etnografów
- dzieci i młodzież zdobywają wiedzę historyczną i kulturową w atrakcyjnej, praktycznej formie
- kontakt z oryginalnymi eksponatami, dziełami sztuki sprawia, że wiedza staje się bardziej namacalna i zapada w pamięć na dłużej niż tradycyjna lekcja w klasie
- zajęcia plastyczne rozwijają wyobraźnię, uczą ekspresji i dają poczucie sprawczości
- obcowanie z muzealiami kształtuje wrażliwość estetyczną

Polecamy szczególnie:

Co to jest muzeum? – zajęcia idealne na pierwszą wizytę w Muzeum, polecane przedszkolakom oraz dzieciom klas 1-3 szkół podstawowych.

Podczas zajęć wspólnie wyruszymy w podróż do świata muzeów. Miejsc, gdzie kryją się niezwykle historie dawnych czasów. Dowiemy się skąd wzięła się sama nazwa „muzeum”, kto tam pracuje i dlaczego gromadzi się w nim różne eksponaty. Na koniec każdy spróbuje samodzielnie rozwiązać zagadkę kilku wyjątkowych przedmiotów, które wyciągniemy z tajemniczej walizki.

Tajemnice pieczęci – zajęcia dedykowane szkołom podstawowym oraz średnim. Czy pieczęć to tylko ozdobny znak? A może miała kiedyś znacznie większe znaczenie? Podczas zajęć odkryjemy sekrety dawnych pieczęci – dowiemy się, kto mógł się nimi posługiwać, jakie pełniły funkcje i jak wyglądały w różnych epokach. Uczestnicy obejrzą różne rodzaje pieczęci na wystawie, a następnie wcielą się w rolę dawnych twórców i zaprojektują własną, niepowtarzalną pieczęć.

Żywe tradycje mikroregionów południowo-zachodniej Wielkopolski – zajęcia dedykowane szkołom podstawowym oraz średnim.

Na zajęciach odkryjemy, czym wyróżniały się poszczególne mikroregiony południowo-zachodniej Wielkopolski – stroje, tańce, język i obyczaje. To lokalna historia opowiedziana w barwny i angażujący sposób.

Ważka i bańki mydlane – zajęcia dla uczniów szkół średnich.

Na spotkaniu uczestnicy poznają historię martwych natur, a także ich rozbudowaną symbolikę i liczne znaczenia. Pokazane zostanie, że czasami przez drobny element można ukazać coś ważnego. Zajęcia te są nauką uważności, odczytywania znaków i poznania symboli.

Lekcja na życzenie – możliwość opracowania indywidualnego tematu w oparciu o bogate zbiory muzeum dla wszystkich grup wiekowych.

Jeśli nie znalazłeś tematu dla siebie – napisz do nas! Na podstawie zbiorów muzeum i doświadczenia naszych edukatorów przygotujemy lekcję na wybrany temat z zakresu historii, sztuki, etnografii czy kultury. Lekcję należy umówić z minimum dwutygodniowym wyprzedzeniem.

Niejedno oblicze portretu – warsztaty dla wszystkich grup wiekowych.

Na podstawie wybranych portretów z kolekcji Muzeum omówimy strój, ozdoby i gesty postaci uwiecznionych na portretach oraz ich znaczenie. W części praktycznej warsztatów uczestnicy stworzą portret techniką kolażu, łącząc różnorodne faktury różnych materiałów, kolory i wycinki z gazet, tworząc niepowtarzalne dzieła inspirowane klasycznym i współczesnym portretem.

Cennik:

lekcje – 6 zł/os. (przedszkola), 8 zł/os. (szkoły),

warsztaty – 13 zł/os. (przedszkola), 15 zł/os. (szkoły).

Pełna oferta edukacyjna dostępna jest na stronie: www.muzeum.leszno.pl (zakładka Muzeum dla Ciebie / Lekcje i warsztaty).

Rezerwacje: minimum 3 dni przed planowaną wizytą

Dział Edukacji i Marketingu – tel. 65 529 61 40 w. 3

e-mail: edukacja@muzeum.leszno.pl

Edukacja muzealna

Spotkania z kulturą - odkrywamy, działamy, inspirujemy

Oferujemy

lekcje
warsztaty
wykłady
spacery historyczne
konkursy

Bloki tematyczne

nauka i wiedza
kultura ludowa
sztuka
historia

Nowość!

Lekcja na życzenie – twój temat, nasze zbiory, wspólna przygoda

Zapraszamy wszystkie grupy wiekowe

Informacja i zapisy:
Dział Edukacji i Marketingu
tel. 65 529 61 40 w. 3, 605 293 013
e-mail: edukacja@muzeum.leszno.pl

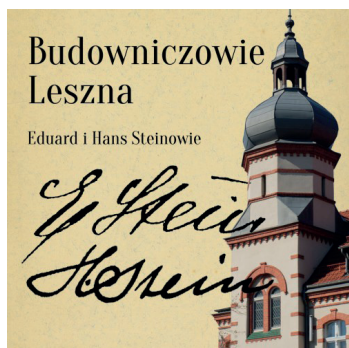


Więcej informacji:
www.muzeum.leszno.pl



Nowości wydawnicze w sklepie muzealnym

ZEBRAŁA: MARTA SZYMANOWSKA



Budowniczkowie Leszna. Hermann Nерger

Małgorzata Gniazdowska

Autorka przybliży postać Hermanna Nерgera – jednego z najważniejszych architektów XIX-wiecznego Leszna, który odegrał kluczową rolę w kształtowaniu nowoczesnego oblicza miasta, projektując liczne kamienice, wille i budynki użyteczności publicznej. Publikacja zawiera katalog wybranych projektów Nерgera, wzbogacony o zdjęcia i opisy realizacji, które zabierają czytelnika w podróż przez ulice i budynki Leszna, które noszą ślady jego wizji i kunsztu, stanowiąc cenne świadectwo miejskiej historii.

Muzeum Okręgowe w Lesznie, Leszno 2025, liczba stron: 64, wymiary: 200 mm x 200 mm

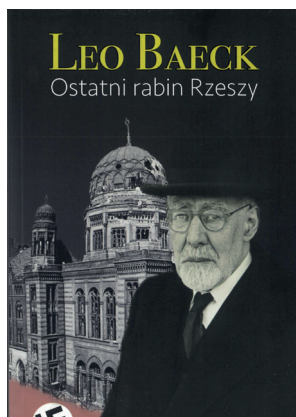


Budowniczkowie Leszna. Eduard i Hans Steinowie

Małgorzata Gniazdowska

Druga publikacja z serii Budowniczkowie Leszna poświęcona jest Eduardowi i Hansowi Steinom – ojcu i synowi, którzy odcisnęli trwały ślad w architekturze miasta. Katalog przybliży sylwetki obu twórców oraz prezentuje wybrane realizacje – od zabudowań gospodarczych po reprezentacyjne kamienice i wille. Eduard rozpoczynający działalność od drewnianych konstrukcji, stworzył solidne podstawy rodzinnej tradycji, którą jego syn Hans rozwinął, wprowadzając do Leszna nowoczesne nurty europejskiej architektury początku XX wieku.

Muzeum Okręgowe w Lesznie, Leszno 2025, liczba stron: 64, wymiary: 200 mm x 200 mm

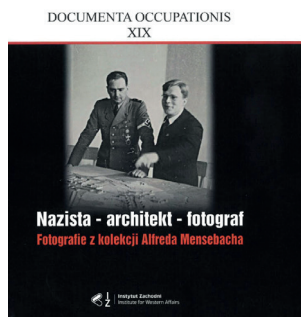


Leo Baeck. Ostatni rabin Rzeszy

Red. Patrycja Paprota-Kosel

Książka pt. „Leo Baeck. Ostatni rabin Rzeszy” to efekt międzynarodowej konferencji popularnonaukowej zorganizowanej 30 maja 2023 roku przez Muzeum w Lesznie z okazji 150. rocznicy urodzin Leo Baecka – wybitnego rabina i uczonego żydowskiego. Zawarte w publikacji teksty przybliżają życie i dziedzictwo Baecka w lokalnym i międzynarodowym kontekście. Lektura ta stanowi wartościowy wkład w poznanie historii Leszna oraz wybitnej postaci — rabina, filozofa i przywódcy żydowskiego.

Muzeum Okręgowe w Lesznie, Leszno 2024, liczba stron: 168, wymiary: 150 mm x 210 mm

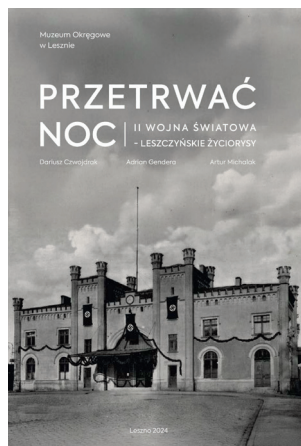


Nazista-architekt-fotograf. Fotografie z kolekcji Alfreda Mensebacha

Artur Michalak, Bogumił Rudawski

Publikacja, będąca XIX tomem serii „Documenta Occupationis” prezentuje fotografie Alfreda Mensebacha – niemieckiego architekta, który znany był przede wszystkim z przeprowadzenia dokumentacji fotograficznej burzonej Warszawy podczas Powstania Warszawskiego. Autorzy książki pokazują nie tylko archiwum Mensebacha, ale także jego wiązki z regionem leszczyńskim. To ponad 100 zdjęć pokazujących m.in. ruiny stolicy, nazistowskie uroczystości i projekty architektoniczne z czasów okupacji. Książka rzuca światło na mroczne relacje między architekturą, ideologią i obrazem.

Instytut Zachodni, Muzeum Okręgowe w Lesznie, Poznań 2024, liczba stron: 137, wymiary: 245 mm x 235 mm



Przetrwać noc. II wojna światowa – leszczyńskie życiorysy

Dariusz Czwojdrak, Adrian Gendera, Artur Michalak

To wyjątkowa publikacja poświęcona mieszkańcom Leszna i okolic z okresu II wojny światowej. Na kartach książki znajdziemy kilkadziesiąt biogramów, fotografii i dokumentów, które tworzą wielogłosową opowieść o przetrwaniu. Autorzy pokazują losy zwykłych ludzi uwikłanych w te niezwykle czasy. To obowiązkowa lektura dla każdego, kto chce lepiej zrozumieć historię miasta.

Muzeum Okręgowe w Lesznie, Leszno 2024, liczba stron: 235, wymiary: 210 mm x 295 mm



Z pieca i miśnika.

Ceramika ze zbiorów etnograficznych Muzeum Okręgowego w Lesznie

Ewa Tomaszewska

Katalog prezentuje ponad sto obiektów – od naczyń glinianych, kamionkowych, fajansowych po porcelanowe – pogrupowanych według materiału i chronologii, z przybliżeniem pochodzenia każdego z nich. Publikacja nie tylko dokumentuje bogactwo lokalnych zbiorów, lecz także prowadzi czytelnika przez historię garncarstwa ludowego południowo-zachodniej. To idealna propozycja dla pasjonatów etnografii, historii rzemiosła i lokalnego dziedzictwa.

Muzeum Okręgowe w Lesznie, Leszno 2024, liczba stron: 99, wymiary: 210 mm x 295 mm



Muzeum od kuchni – pracownia digitalizacji

PAULINA PRACZ I TOMASZ SIKORSKI

Wchodząc do Pracowni Digitalizacji i Dokumentacji Wizualnej przenosimy się w świat, gdzie tradycyjne eksponaty stają się wirtualnymi artefaktami, zachowując swoją duszę i znaczenie. To tu przekształcamy dziedzictwo materialne w dziedzictwo cyfrowe, dostępne dla globalnej publiczności i przyszłych pokoleń a także do prowadzenia badań naukowych i konserwatorskich.

Jak działamy?

Metodycznie i z pasją, nasza pracownia wykorzystuje zaawansowane technologie do dokumentowania i zachowania naszych najcenniejszych eksponatów. Nasze podejście opiera się na dwóch kluczowych metodach: fotografii i skanowaniu. Przy użyciu wysokiej jakości aparatów fotograficznych oraz profesjonalnych skanerów, przechwytujemy każdy szczegół, kształt i fakturę, aby zabezpieczyć bogactwo i różnorodność naszej kolekcji.

Jednym z naszych narzędzi jest system fotografii obrotowej, który umożliwia nam uchwycenie eksponatów z każdej strony, zapewniając kompleksowe spojrzenie na każdy przedmiot. Dzięki temu podejściu, nasze cyfrowe repliki oddają w pełni bogactwo i trójwymiarową strukturę oryginałów.

Nieustannie dbamy o jakość i zgodność z najwyższymi standardami. Nasza praca opiera się na wytycznych zawartych w publikacji „Dobre praktyki digitalizacji obiektów muzealnych”, które stanowią fundament naszej działalności. Stosujemy się do nich w każdym etapie procesu, począwszy od przygotowania eksponatu, przez proces digitalizacji, aż do finalnej weryfikacji.

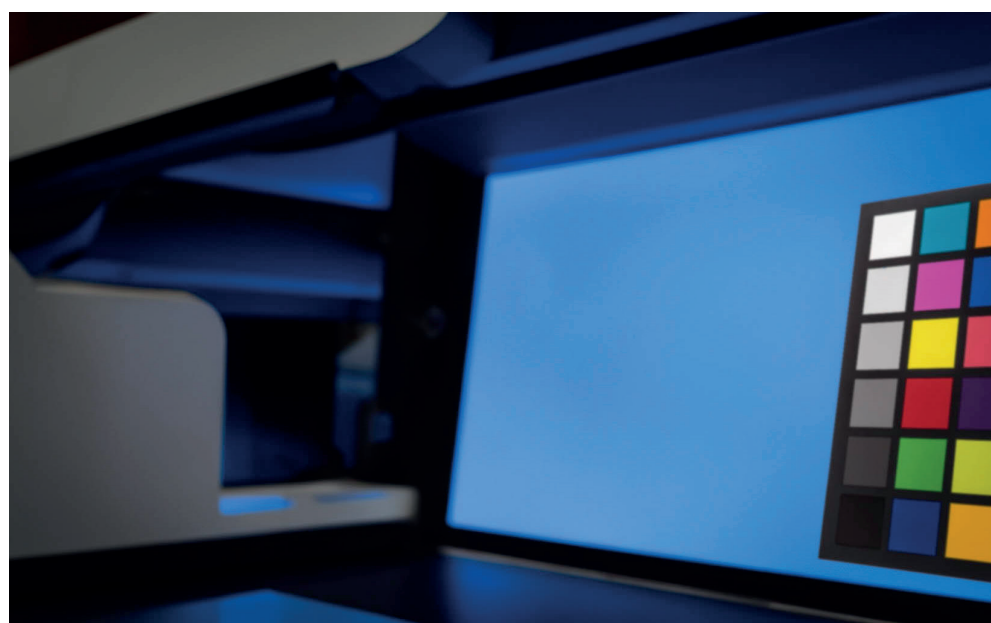
Nasza misja nie kończy się na jednorazowym uchwyceniu obrazu. Dbamy o trwałość naszych cyfrowych kopii, stosując najlepsze praktyki archiwizacji i zarządzania danymi. Dzięki temu możemy zapewnić długoterminowy dostęp do naszych zbiorów, zarówno dla badaczy, jak i dla wszystkich, którzy pragną odkrywać się historii i kultury.

Kontakt:

Pracownia Digitalizacji i Dokumentacji Wizualnej

tel. 65 529 61 43 w. 8

e-mail: digitalizacja@muzeum.leszno.pl



Nowości w muzealnych zbiorach

ZEBRAŁ: JAKUB PIWOŃSKI

Nowe eksponaty znajdują się na wystawie stałej pt. „Na styku światów. Historia Leszna od XVI do XX wieku”.

Kufel z przykrywką

Joachim Scholtz, Leszno, ok. 1680

srebro złożone

wys. 13 cm, śr. 11 cm

nr inw. MLH 5203

Zakupiony ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego w 2024 roku.

Wykonany ze złożonego srebra w XVII wieku przez wybitnego leszczyńskiego złotnika.



Pistolet Walther PPK

III Rzesza Niemiecka, Waffenfabrik Walther, Zella-Mehlis (Turyngia), 1941

metal, bakelit, frezowanie, wyrób fabryczny;

wys. 10 cm, dł. całkowita 15,5 cm, waga 568 g,

kaliber 7,65 mm

nr inw. MLH 5222

Obiekt przekazany przez Komendę Miejską Policji w Lesznie w 2025 roku. Znaleziony 17.01.2023 roku podczas remontu w mieszkaniu na poddaszu (pod podłogą) na terenie Zakładu Doświadczalnego w Pawłowicach koło Leszna. To cenny artefakt czasu II wojny światowej.



Grupa figuralna Bachanalia

Francja, Lunéville, ok. 1770

fajans delikatny, nieszkliwiony (Terre de Lorraine)

wys. 24 cm, podstawa 21 x 18 cm

nr inw. MLH 5224

Obiekt zakupiono w 2025 roku.

Rzeźba powstała w słynnej manufakturze fajansu w Lunéville, założonej w 1730 roku i wyniesionej w 1749 roku do rangi królewskiej dzięki mecenatowi Stanisława Leszczyńskiego, księcia Lotaryngii.



INFORMACJE

MUZEUM OKRĘGOWE W LESZNIE

Budynek administracyjny
pl. Jana Metziga 16

Ekspozycje
ul. Gabriela Narutowicza 31

Telefon: 65 529 61 40

Email: sekretariat@muzeum.leszno.pl

ZWIEDZANIE

poniedziałek: nieczynne

wtorek: 09:00–17:00

środa: 09:00–17:00

czwartek: 09:00–17:00

piątek: 09:00–17:00

sobota: 10:00–15:00

niedziela: 09:00–17:00

BILETY

- normalny – 12 zł

- ulgowy – 10 zł

- wtorki - wstęp bezpłatny

- rodzinny – 28 zł (do 5 osób
w tym co najmniej 2 dzieci)

- karta dużej rodziny – 8 zł

- przewodnik po muzeum – 70 zł

- przewodnik po mieście – 150 zł

- lekcje muzealne – dzieci przedszkolne

6 zł od osoby, uczniowie

oraz dorośli 8 zł od osoby

- warsztaty muzealne – dzieci przed-

szkolne 13 zł od osoby, uczniowie

oraz dorośli 15 zł od osoby

WIĘCEJ INFORMACJI

www.muzeum.leszno.pl



Czas Muzeum Nr 1 (5)/2025

Nakład: 500 egz.

Wydawca: Muzeum Okręgowe w Lesznie

Skład: Andrzej Przewoźny, Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie

Projekt logotypu: Tomasz Sikorski

Zdjęcia: Paulina Prac, Tomasz Sikorski

Ilustracje: ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Lesznie

Redakcja tekstów: Jakub Piwoński

Autorzy: Adrian Gendera, Marta Małkus, Artur Michalak, Paulina Prac, Zuzanna Rybińska, Marta Szymanowska, Marta Szymanowska, Ewa Tomaszewska